

Sygn. akt II Ca 132/14

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski (spr.)
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz SSR del. Witold Gronicki
Protokolant	stażysta Agnieszka Misterkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w upadłości likwidacyjnej, (...) Sp. z o.o w Ł.

przeciwko J. D.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda Syndyka Masy Upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w upadłości likwidacyjnej

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 29 listopada 2013 roku, sygn. akt I C 430/11

postanawia: uchylić zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w części oddalającej powództwo Syndyka Masy Upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w upadłości likwidacyjnej oraz w punkcie drugim sentencji w części zasądzającej zwrot kosztów procesu od Syndyka Masy Upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w upadłości likwidacyjnej i postępowanie w tym zakresie umorzyć.

Sygn. akt: II Ca 132/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w Ł., syndyk masy upadłości (...) Sp. z o.o. w Ł. w upadłości likwidacyjnej przeciwko J. D. o zapłatę:

1. oddalił powództwa;

2. zasądził od powodów (...) Sp. z o.o. w Ł. i syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w Ł. w upadłości likwidacyjnej na rzecz pozwanego J. D. kwoty po 2 417,00 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych 00/100) od każdego z powodów tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu 16 lutego 2009 r. (...) Sp. z o.o. w Ł. zawarła z J. D. umowę partnerską (...) o stałej współpracy handlowo-producencyjnej. Zgodnie z nią (...) zobowiązani byli udzielić pozwanemu wsparcia przy zakupie środków niezbędnych do produkcji i w związku z tym spółka kupowała paszę od producenta i odsprzedawała ją pozwanemu.

Pismem z dnia 6 grudnia 2010 r. J. D. został wezwany do zapłaty kwoty 28.645,65 zł przez spółkę (...) Sp. z o.o. na podstawie faktur nr (...) z dnia 11.08.2010 r. na kwotę 18.812,52 zł z terminem płatności 25.09.2010 r. oraz nr (...) z dnia 30.06.2010 r. na kwotę 20.174,90, z której do zapłaty zostało 9.833,13 zł z terminem płatności na 18.09.2010 r.

W dniu 17 stycznia 2011 r. C. Ł. jako Prezes Zarządu spółki (...) S. z o.o. w Ł. zawarł umowę przelewu wierzytelności z (...) Sp. z o.o. w Ł. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy spółce (...) Sp. z o.o. przysługiwać mu miała wobec J. D. wierzytelność z tytułu umowy partnerskiej nr (...) o stałej współpracy handlowo-produkcyjnej na kwotę 28.645,65 zł. Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy na wierzytelność tę składać się miały faktury: nr (...) z dnia 11.08.2010 r. na kwotę 18.812,52 zł z terminem płatności 25.09.2010 r. oraz nr (...) z dnia 30.06.2010 r. na kwotę 20.174,90, z której do zapłaty zostało 9.833,13 zł z terminem płatności na 18.09.2010 r.

Wnioskiem z dnia 30 listopada 2012 r. (nadanym w placówce operatora pocztowego w dniu 28 listopada 2012 r.) syndyk masy upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Ł. złożył wniosek o zawezwanie do próby ugodowej J. D. w zakresie zapłaty kwoty 28.645,65 zł tytułem należności za ponadnormatywne zużycie paszy i upadków. W dniu 28 stycznia 2013 r. w sprawie I Co 3420/12 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. stwierdził, iż do ugody nie doszło.

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie sygn. akt I ACa 501/13 Sąd Apelacyjny w Krakowie ustalił, iż umowa z dnia 17 stycznia 2011 r. przelewu przez spółkę (...) Sp. z o.o. w Ł. przysługującej jej wobec J. D. wierzytelności na łączną kwotę 28.645,65 zł na rzecz (...) Sp. z o.o. w Ł. zawarta w celu zabezpieczenia wszelkich roszczeń Cesjonariusza względem Cedenta wynikających z tytułu roszczenia (...) S.A. w G. jest bezskuteczna wobec masy upadłości.

W dniu 22 października 2013 r. nastąpiło przekazanie na podstawie art. 134 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze do masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Ł. wierzytelności objętej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26.06.2013 r., sygn. akt I ACa 501/13.

Sąd Rejonowy oddalił oba powództwa w całości jako bezzasadne.

Podniesiony przez pozwanego w stosunku do powoda syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości zarzut przedawnienia jest zasadny.

Zgodnie z art. 118 kc jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Zgodnie z art. 554 kc roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży płodów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch.

W konsekwencji przyjąć trzeba, że każdy podmiot wskazany w powyższym przepisie, ilekroć w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa dokonywa sprzedaży, jest objęty wskazanymi regułami. Hipoteza normy art. 554 k.c. nie ogranicza go tylko do podmiotów, których wyłączna aktywność zawodowa w ramach przedsiębiorstwa sprowadza się do sprzedaży (wyrok SA w Poznaniu z 5 lipca 1995 r., I ACr 46/95, OSA 1996, z. 10, poz. 25).

Skrócone, dwuletnie terminy przedawnienia dotyczą wyłącznie roszczeń przysługujących sprzedawcom wymienionym w art. 554 k.c. zaś długość terminów przedawnienia roszczeń przysługujących kupującemu należy oceniać zgodnie z art. 118 k.c. i będą one wynosić albo lat trzy (gdy umowa sprzedaży pozostaje w związku z działalnością gospodarczą

kupującego), albo lat 10 (gdy umowa sprzedaży nie ma związku z działalnością gospodarczą kupującego). Nie będą jednak podlegały dwuletniemu przedawnieniu roszczenia sprzedawcy, jeżeli dokonał on sprzedaży przedmiotów nie mieszczących się w zakresie działalności prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa, działalności rzemieślniczej lub produkcji rolnej i leśnej. Linią demarkacyjną oddzielającą czynności sprzedawców w zakresie działalności przedsiębiorstwa, czynności rzemieślników i prowadzących gospodarstwa rolne od czynności, które nie mieszczą się w tym zakresie, będzie faktycznie wykonywany zakres działalności przez wymienione podmioty, a nie deklarowany zakres ich działalności, oparty między innymi na PKD (Zdzisław Gawlik, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna, Andrzej Kidyba (red.), Lex 2010).

W zakresie biegu terminu przedawnienia, zawieszenia i przerwania w odniesieniu do przedawnienia roszczeń z umowy sprzedaży zastosowanie mają ogólne zasady przewidziane w art. 117 i nast. kc.

Zgodnie z art. 123 § 1 kc bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia; przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje; przez wszczęcie mediacji.

Cel dochodzenia roszczenia może być osiągnięty nie tylko przez uzyskanie orzeczenia sądowego, które rozstrzyga sporny stosunek, lecz także przez zawarcie ugody i wciągnięcie jej do protokołu sądowego (wyrok SN z dnia 3 czerwca 1964 r., II CR 675/63, OSNC 1965, nr 2, poz. 34).

Czynność procesowa wtedy przerywa bieg przedawnienia, gdy można ją uznać za przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (wyrok SN z dnia 4 października 2006 r., II CSK 202/06, Mon. Praw. 2006, nr 21, s. 1127).

Za czynność podjętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia orzecznictwo uznaje m.in. zawezwanie do próby ugodowej, o jakiej mowa w art. 184-186 k.p.c. (tak np. uchwała SN z dnia 28 czerwca 2006 r., III CZP 42/06, OSNC 2007, nr 4, poz. 54).

Jeżeli na wierzytelność składa się szereg roszczeń, których wysokość i wymagalność wynika z faktur wystawianych przez wierzyciela, zawezwanie do próby ugodowej, aby mogło być uznane za zdarzenie przerywające bieg przedawnienia w rozumieniu art. 123 k.c, musi wskazywać, jakie roszczenia składają się na kwotę wierzytelności (wyrok SN z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 238/06, LEX nr 358793).

Podstawą dochodzonej wierzytelności w niniejszej sprawie są nieuregulowane faktury nr (...) z określonym terminem płatności 25.09.2010 r. oraz nr (...) z określonym terminem płatności na 18.09.2010 r. Bieg terminu przedawnienia upłynął zatem co do pierwszej dnia 25.09.2012 r. oraz co do drugiej dnia 18.09.2012 r. Zawezwanie do próby ugodowej J. D. wnioskiem z 30 listopada 2012 r., nadanym w placówce operatora pocztowego w dniu 28 listopada 2012 r., nastąpiło zatem już po upływie terminu przedawnienia.

Zgodnie z art. 509 § 1 kc wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

W dniu 17 stycznia 2011 r. spółka (...) S. z o.o. w Ł. zawarł umowę przelewu wierzytelności z (...) Sp. z o.o. w Ł.. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy spółce (...) Sp. z o.o. przysługiwać mu miała wobec J. D. wierzytelność z tytułu umowy partnerskiej nr (...) o stałej współpracy handlowo-produkcyjnej na kwotę 28.645,65 zł.

Jednakże wyrokiem z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie sygn. akt I ACa 501/13 Sąd Apelacyjny w Krakowie ustalił, iż umowa z dnia 17 stycznia 2011 r. przelewu przez spółkę (...) Sp. z o.o. w Ł. przysługującej jej wobec J. D. wierzytelności na łączną kwotę 28.645,65 zł na rzecz (...) Sp. z o.o. w Ł. zawarta w celu zabezpieczenia wszelkich roszczeń Cesjonariusza względem Cedenta wynikających z tytułu roszczenia (...) S.A. w G. jest bezskuteczna wobec masy upadłości.

Zgodnie z art. 134 ust. 1 Ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa lub została uznana za bezskuteczną, to co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzu.

W dniu 22 października 2013 r. nastąpiło przekazanie na podstawie art. 134 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze do masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Ł. wierzytelności objętej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26.06.2013 r., sygn. akt I ACa 501/13. W związku z powyższym po stronie powoda (...) Sp. z o.o. w Ł. wystąpił brak legitymacji procesowej czynnej.

W niniejszej sprawie powód (...) Sp. z o.o. złożył pozew w dniu 14 kwietnia 2011 r., jednakże nie posiadał on legitymacji procesowej w zakresie dochodzonej wierzytelności i z tego powodu Sąd oddalił jego powództwo.

Z kolei syndyk masy upadłości wstąpił do procesu dopiero w dniu 4 października 2013 r., a więc po tym, jak nastąpiło przedawnienie roszczenia. Zgodnie z art. 198 § 2 kpc skutki prawne, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa w stosunku do osób zawiadomionych następują z chwilą przystąpienia tych osób do sprawy w charakterze powodów. W związku z powyższym Sąd oddalił powództwo w stosunku do drugiego powoda jako przedawnione.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powodowie przegrali proces, stąd wini ponieść jego koszty. Z uwagi na powyższe zasądzono od powodów (...) Sp. z o.o. w Ł. i syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w Ł. w upadłości likwidacyjnej na rzecz pozwanego J. D. kwoty po 2 417,00 zł od każdego z powodów tytułem zwrotu kosztów procesu. Składa się na nie wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości 2.400 zł i opłata sądowa od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Wysokość wynagrodzenia wynika z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz. U. z 2002, Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik powoda syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w Ł. w upadłości likwidacyjnej – radca prawny R. G. zaskarżając go w całości.

Wyrokowi temu zarzucił:

I. obrazę przepisów prawa procesowego, która miała istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, poprzez rażące naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na niedokonaniu oceny dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, wyciągnięciu błędnych wniosków, niedokonanie prawidłowych ustaleń na podstawie tegoż materiału dowodowego.

II. Obrazę art. 192 kpc, art. 196 i 198§2 kpc poprzez ich niewłaściwą wykładnię i zastosowanie (niezastosowanie), w szczególności uznanie, że (...) sp. z o.o. w Ł. nie miała legitymacji prawnej do dochodzenia roszczenia w sytuacji, gdy wystąpił on z pozwem jeszcze przed ogłoszeniem upadłości (...) sp. z o.o. w Ł., która miała miejsce dnia 27.10.2011 r. w sprawie sygn. akt V GU 28/11, wobec czego umowa przelewu wierzytelności była skuteczna erga omnes, (w szczególności wobec pozwanego), zaś utrata statusu wierzyciela przez (...) -Ubojnia sp. z o.o. wobec J. D. nastąpiła na skutek zapadnięcia wyroku z dnia 26.06.2013 r. i przez zwrotne przeniesienie wierzytelności w dniu 22.10.2013 r. na rzecz syndyka masy upadłości; Sąd pominął całkowicie okoliczność skutków doręczenia pozwu dla zbycia prawa (zwrotnego przeniesienia) wynikających z art. 192 kpc a nadto zupełnie błędnie dokonał wykładni art. 198 § 2 kpc wskazującego iż jedynie skutki procesowe (jakie „ustawa” tj. kpc) wiąże z wytoczeniem powództwa następują z chwilą przystąpienia do sprawy jako powód, nie dotyczy to zaś skutków wynikających z innych ustaw, w szczególności kc dotyczących przerwania biegu przedawnienia.

III. Pominięcie konsekwencji zmiany wierzyciela w toku procesu wynikających z art. 788 kpc, uniemożliwiających egzekwowanie roszczenia żadnemu z powodów - zarówno pierwotnemu jak też wtórnemu.

IV. naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, poprzez:

a) rażąco naruszenie art. 123 k.c. poprzez przyjęcie, że bieg terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem nie został przerwany poprzez złożenie pozwu o zapłatę przez (...) Sp. z o.o. w Ł.;

b) rażąco naruszenie art. 117 i nast. k.c. w związku z art. 554 k.c. poprzez przyjęcie, że dochodzone wierzytelności z nieuregulowanych faktur nr (...) oraz nr (...) uległy przedawnieniu w terminie dwóch lat odpowiednio w dniu 25.09.2012 r. oraz 18.09.2012 r.;

c) rażąco naruszenie art. 127 i art. 134 Ustawy prawo upadłościowe i naprawcze polegające na nieprawidłowej wykładni przekazania do masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Ł. wierzytelności objętej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26.06.2013 r., sygn. akt I ACa 501/13 i w konsekwencji błędnym uznaniu, iż po stronie powoda (...) Sp. z o.o. w Ł. wystąpił brak legitymacji procesowej czynnej w dacie wniesienia pozwu;

d) rażąco naruszenie art. 98 k.p.c. polegające na nieprawidłowym zasądzeniu od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu w postaci podwójnego zasądzenia wynagrodzenia radcy prawnego oraz podwójnej opłaty od skarbowej od pełnomocnictwa.

V. nierozpoznanie istoty sprawy wyrażające się w nieprzeprowadzeniu postępowania dowodowego, nierozpoznanie zgłoszonych przez powodów żądań.

VI. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na:

a) przyjęciu, że powód (...) Sp. z o.o. w dniu złożenia pozwu tj. 14 kwietnia 2011 r. nie posiadał legitymacji procesowej w zakresie dochodzonej wierzytelności i oddalenie powództwa na tej podstawie;

b) przyjęciu, że Syndyk masy upadłości przystąpił do procesu w charakterze powoda, po upływie terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem;

c) niustaleniu, że Syndyk masy upadłości przystępując do sprawy w dniu 4.10.2013 r. jako powód wstąpił w miejsce dotychczas uprawnionego do dochodzenia roszczenia powoda (...) Sp. z o.o. w Ł..

Wniósł nadto o dopuszczenie dowodu z kopii pozwu o ustalenie bezskuteczności czynności prawnych z dnia 12.03.2012 r. na okoliczność podejmowania przed sądem przez Syndyka możliwych czynności zmierzających do ustalenia i dochodzenia roszczenia. Nadmieniam, że potrzeba powołania tego dowodu wynika dopiero obecnie na skutek oczywiście nieprawidłowych i zaskakujących stwierdzeń zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji a więc już po zakończeniu postępowania w pierwszej instancji.

Zarzucając powyższe wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w Ł. w (...) kwoty 28.645,65 zł (słownie: dwadzieścia osiem tysięcy sześćset czterdzieści pięć złotych 65/100) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi:

a) od kwoty 9.833,13 zł od dnia 19.09.2010 r.;

b) od kwoty 18.812,52 zł od dnia 26.09.2010 r.

każdorazowo do dnia zapłaty.

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych za obie instancje;

ewentualnie:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Wniesiona apelacja skutkuje częściowym uchyleniem zaskarżonego wyroku i umorzeniem w tej części postępowania w sprawie w obu instancjach.

Poza sporem jest, że wniesiony pozew przez pierwotnego powoda tj. firmę (...) Spółkę z o.o. w Ł. uruchomił postępowanie nakazowe. W pierwszej fazie postępowania wydany został przez Sąd Rejonowy nakaz zapłaty. Podstawą takiego rozstrzygnięcia był przepis art. 485 kpc.

Skuteczne wniesienie przez pozwanego zarzutów spowodowało, że wyznaczona została rozprawa i postępowanie w sprawie było kontynuowane.

Zgodnie z dyspozycją art. 495 § 4 kpc po wniesieniu zarzutu nie istnieje możliwość podmiotowej zmiany powództwa tak zarówno po stronie powodowej jak też po stronie pozwanej. Treść tego przepisu wskazuje bowiem, że przepisów art. 194-196 i art. 198 kpc nie stosuje się. Okoliczność ta nie może budzić żadnych wątpliwości (por. np. Komentarz do art. 495 k.p.c. Dariusz Zawistowski opublik. W systemie info: LEX, oraz wyrok SN z 6.04.2011 r. ICSK 386/10 Lex Nr 846038, Biul. SN 2011/6/11, wyrok SN z 29.04.2005 r. VCK 523/04, Lex nr 1111036, Komentarz aktualizowany do art. 495 KPC Przemysław Telenga, opublik. w info: Lex).

Powyższy zakaz nie został przestrzegany. Sąd Rejonowy z obrazą w/w przepisu już po wniesieniu zarzutów doprowadził do wstąpienia do procesu po stronie powodowej Syndyka masy upadłości (...) spółka z o.o. w Ł. w upadłości likwidacyjnej. Prowadzone dalej postępowanie już z udziałem syndyka było niedopuszczalne.

W zaistniałej sytuacji wadliwe jest rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku a dotyczące syndyka masy upadłości.

Z przytoczonych wyżej względów zachodziła potrzeba eliminacji tego podmiotu, który nie mógł – wobec zakazu ustawowego – uzyskać przymiotu strony. Należało więc w tej części zaskarżony wyrok uchylić i postępowanie w sprawie w obu instancjach umorzyć, o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 3 kpc.